

[Poul Dalsager.]

store handelsområde, som her ville være dannet. Den udvikling ville man også kunne forudse af den anden grund, nemlig den, at den kapitalimport til Danmark, som, uanset om vi bliver medlemmer eller ej, også i årene fremover vil være nødvendig for at foretage den ønskede udbygning af dansk erhvervsliv, ville blive vanskeliggjort, idet tendensen formentlig vil være, at kapitalen tiltrækkes af de muligheder, som det store handelsområde byder på. Hvis vi holder os udenfor, vil en forøget kapitalimport også være nødvendig, idet vi da må indstille os på at skulle udbygge vor industri meget kraftigt for at skabe den eksport og de arbejdspladser, landbrugets manglende muligheder da ville gøre nødvendige.

Det økonomiske råds formandskab har i en rapport til folketinget foretaget en undersøgelse af de forskellige muligheder og konsekvenser for Danmark dels ved at stå uden for fællesmarkedet, dels ved at gå ind. Formandskabets rapport er visse steder blevet fortolket på den måde, at Danmark meget vel kunne vælge at stå udenfor, uden at dette ville få særlig alvorlige konsekvenser for økonomien.

Dette gælder dog kun på længere sigt. På kortere sigt — en halv snes år — siger formandskabet i sin konklusion, at hvis konsekvenserne ikke skal blive for alvorlige, må det forudsættes, at de valutariske og beskæftigelsesmæssige problemer, der ville melde sig i den beskrevne situation, søges imødegået gennem en betydelig devaluering med ledsagende stram økonomisk politik og i øvrigt en følgelovgivning, der kan sikre, at devalueringen ikke bliver opspist af indenlandske løn- og prisstigninger. Videre siger man, at man samtidig for at fremskynde tilpasningen i dansk økonomi og muliggøre en forcering af industrieksportens stigningstakt må indstille sig på, at stigningen i det offentlige samlede ydelser til befolkningen i en periode må bringes til ophør.

Man siger endelig, at uanset en sådan standsning i stigningen i de offentlige ydelser, måtte den fortsatte vækst i de disponible realindkomster hos lønmodtagerne, som karakteriserede 1960'erne, formentlig i denne situation i en periode bringes til ophør og måske endda overgangsvis afløses af en nedgang, hvis de betalingsbalance- og

beskæftigelsesproblemer, som i så fald under alle omstændigheder ville melde sig, ikke skulle blive alt for alvorlige.

Hvis denne konklusion er bare tilnærmelsesvis rigtig — hvad jeg ikke nærer tvivl om — bliver det nødvendigt for os at tage en ganske seriøs debat om, hvorledes de økonomiske konsekvenser, som en sådan stilling for Danmark vil få, skal indvirke på de forskellige befolkningsgruppers levevilkår.

Det er naturligt at befolkningen viser stor interesse for vore sociale vilkår som medlem af EF. Her ligger det imidlertid sådan, at Fællesskaberne ikke er kommet særlig langt i udviklingen af fællesskabet, og Romtraktaten er ikke særligt fyldestgørende på dette område. Den indeholder ingen bindende forskrifter og ingen begrænsninger i landenes ret til selv at fastlægge socialpolitikken, herunder ydelsernes størrelse. Men man arbejder i EF naturligvis også med sociale problemer, først og fremmest dem, der er affødt af gennemførelsen af det fælles arbejdsmarked. Dette fælles arbejdsmarked forudsætter, at den sociale trykthed for de vandrende arbejdere fra andre EF-lande skal sikres på lige fod med landets egne arbejdere, f. eks. hvad angår sygdom, arbejdsløshed, ulykker, invaliditet og pension, idet der kan tilkomme dem erstatning i arbejdslandet.

Det medfører på den anden side også forpligtelser for de vandrende arbejdere til at være medlemmer af f. eks. sygekasser og arbejdsløshedsforsikring. Vi har oplysninger om, at ændringer i den danske arbejdsløshedsforsikring ikke skulle være nødvendig, selv om vi bygger på frivilligt medlemskab, mens EF-landene har obligatoriske ordninger.

Der er måske grund til at anføre, at gennemførelse af det fælles arbejdsmarked ikke har givet anledning til arbejdsvandringer i større omfang i EF. Kun ca. $\frac{1}{5}$ kommer fra andre EF-lande, de $\frac{4}{5}$ kommer fra tredjelande. Der er ganske vist mange fremmede arbejdere først og fremmest i Vesttyskland, men langt størstedelen er arbejdere, som kommer fra tredjelande, og disse arbejdere er ikke omfattet af de forpligtelser, landene har over for andre EF-borgere, og har således ikke ret til at tage arbejde i hvilket land de ønsker.

Socialdemokratiet anser egnsudviklings-